

Liikenne- ja
viestintäministeriö

Ajoneuvot 2015 -strategia

Säätelyllä vakautta
ajoneuvoalaan

Ajoneuvot 2015 -strategia
Sääntelyllä vakautta ajoneuvoalaan

Liikenne- ja viestintäministeriö
Ohjelmia ja strategioita 4/2009

ISSN 1457-747X (painotuote)
ISSN 1795-4037 (verkkojulkaisu)

ISBN 978-952-243-101-1 (painotuote)
ISBN 978-952-243-102-8 (verkkojulkaisu)

Kannen graafinen suunnittelu
Minna Toivonen, Mainostoimisto Proinno Design Oy

Graafinen suunnittelu
Workshop Pälviä Oy

Kaaviot
Heikki Pälviä

Ministerin kuva
Anna Huovinen

Valokuvat
Antero Aaltonen, Heikki Pälviä, Panu Pälviä, iStockphoto

Paino
Edita Prima, Helsinki 2009

Ajoneuvot 2015 -strategia

Sääntelyllä vakautta ajoneuvoalaan

Sisällys

Esipuhe	5
Johdanto	7
Ajoneuvot liikenteen keskiössä	8
Sääntely-ympäristö on kansainvälinen	9
Liikkuminen muuttuu maailman mukana	10
Ajoneuvojen tekniikka ja valmistus murroksessa	11
Oikeat toimet löytyvät jatkuvassa vuorovaikutuksessa	11
Strategiset painopisteet 2009–2015	12
Painopisteet purettuna konkreettisiksi tavoitteiksi ja toimenpiteiksi	14
Toimintamallin kytkeminen vaikuttamiseen	19
Strategiska tyngdpunkter för fordonssektorn 2009–2015	20

Esipuhe

Suomessa on viisi miljoonaa tieliikenteen ajoneuvoa, joita koskevilla päätöksillä on suoria vaikutuksia kansalaisten ja elinkeinoelämän päivittäiseen toimintaan. Samalla kun ilmastokysymykset ja uudet teknologiset ratkaisut muokkaavat aktiivisesti liikkumisen, kuljetamisen ja ajoneuvoteollisuuden toimintaympäristöä, tulee kansallisella toiminnalla ja päätöksillä pyrkiä turvaamaan mahdollisimman pitkälle ennakoitavissa olevat puitteet ajoneuvoja koskeville valinnoille ja investoinneille.

Ajoneuvoja koskeva sääntely on muuttumassa eurooppalaisesta yhä maailmanlaajuisemmaksi. Suomen kilpailukyvyyn säilyttäminen ja omien erityistekijöidemme huomiointi vaatii yhä aktiivisempaa ja ennakoivampaa toimintakulttuuria vaikuttaessamme EU:ssa ja YK:n Euroopan talouskomissiossa tehtäviin päätöksiin. *Ajoneuvot 2015-strategiassa* on ensimmäistä kertaa koottu yhteen ne tekijät ja toimijat, joista tavoittemme ja vaikutusmahdollisuutemme ajoneuvoasioissa muodostuvat. Yhdistämällä aikainen vaikuttaminen tehokkaaseen sidosryhmäyhteistyöhön, voidaan keskeisissä tavoitteissa parhaiten onnistua. Lisäksi samalla voidaan varmistaa, että meillä suomalaisilla on käytettävissä aina paras ja viimeisin tieto tulevista toimintaympäristön muutoksista. Käytännössä tämä voi tarkoittaa lisääntynyttä toiminnan sopeuttamiseen uusia päätöksiä vastaavaksi, mutta aiempaa enemmän se tulisi nähdä myös kilpailuetuna uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja teknologioiden kaupalliseksi hyödyntämiseksi.

Ajoneuvojen ja erityisesti henkilöautojen polttoainetaloudellisuudelle ja liikenneturvallisuukselle on asetettu kovia odotuksia. Kokoamalla keskeiset ajoneuvoja koskevat tavoitteet ja toimijat yksiin kansiin, saadaan käyttöön paras mahdollinen tietopohja arvioitaessa erilaisten vaihtoehtojen ja tehtävien ratkaisujen vaikutuksia. Yhdessä nämä ratkaisut, joista suuri osa on ajankohtaisia juuri nyt, tulevat pitkällä aikavälillä muuttamaan hyvin paljon tapaamme liikkua ja kuljettaa.

Helsingissä 5. päivänä marraskuuta vuonna 2009

Anu Vehviläinen, liikenneministeri

Johdanto

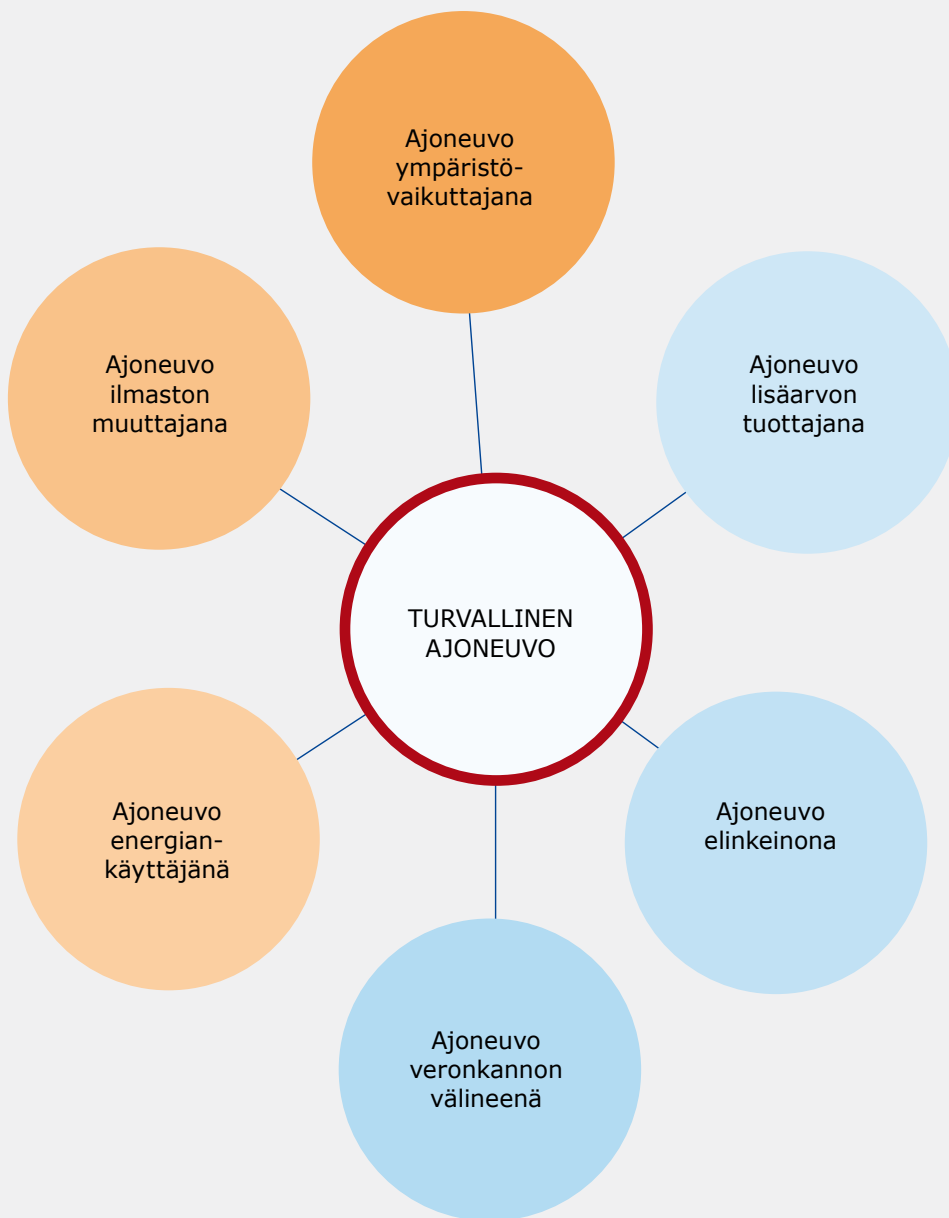
Ajoneuvot 2015 -strategia muodostaa kokonaiskuvan liikenne- ja viestintäministeriön vastuulla olevasta ajoneuvoteknisestä sääntelystä. *Ajoneuvot 2015 -strategia* on valmisteltu sidosryhmien ja eri hallinnonalojen työpajojen tulosten sekä työtä varten laaditun taustaraportin ja saatujen lausuntojen pohjalta. Strategia määrittää kansalliset ajoneuvosektorin toiminnan painopisteet, joille tuleva toiminta ja resurssit tulee kohdentaa. Tehdyt linjaukset toimivat pohjana sekä kansallisessa sääntelyssä, että vaikutettaessa kansainväliseen ajoneuvoja koskevaan sääntelyyn. Linjausten konkretisoimiseksi on esitetty keskeisimmät toimet, joilla tavoitteet voidaan saavuttaa.

Ajoneuvojen tekniikka ja valmistus on parhaillaan käymässä läpi merkittävää murrosta. Lisääntyviin ilmasto- ja turvallisuusvaatimuksiin on vastattava uudella tekniikalla. Sähköverkosta ladattavat hybridi-autot ja täyssähköautot kehittyvät markkinakelpoisiksi. Biopohjaiset polttoaineet parantavat hiilitasetta ja lisäävät omavaraisuutta polttoaineissa. Älykkään liikenteen ratkaisut lisääntyvät osana ajoneuvojen turvallisuutta ja energiankäyttöä. Teknologinen ja taloudellinen murros antavat uusia keinoja vastata liikennepoliittisiin haasteisiin samalla kun se luo myös mahdollisuuksia ajoneuvotekniselle ja elektroniselle osaamisellemme sekä polttoaineteollisuudellemme. Meidän tulee osaltamme aktiivisesti seurata tätä kehitystä ja vaikuttaa siihen. Tulevaisuuden toimintaympäristöä koskevat päätökset ovat ajankohtaisia juuri nyt.

Sisällöllisten painopisteiden lisäksi *Ajoneuvot 2015 -strategiassa* on kiinnitetty erityistä huomiota toimintatapojen kehittämiseen. Ajoneuvotekniikkaa koskeva sääntely perustuu pitkälti kansainvälisiin säädöksiin. *Ajoneuvot 2015 -strategiassa* on hahmotettu eri toimijoiden roolit ja selkeytetty kansainvälisiä prosesseja. Ajoneuvoja koskevat EU:n direktiivit ja asetukset valmistellaan pääasiassa kilpailukykyneuvostossa, jossa Suomea edustaa työ- ja elinkeinoministeriö. Ajoneuvoja koskevat ympäristöasiat käsitellään vastaavasti ympäristöneuvostossa, jonka kansallisesta valmistelusta vastaa ympäristöministeriö. Menettelytapojen ja roolien selkeyttäminen lisää liikenne- ja viestintäministeriön vastuulla olevien muiden ministerineuvostojen asioiden käsittelyn yhtenäisyyttä suhteessa liikenneministerineuvoston kansainvälisten asioiden valmisteluun. Lisäksi menettelytapojen kehittämällä pyritään mahdollisimman avoimeen valmisteluun, mikä parantaa sidosryhmien oikea-aikaisen vaikuttamisen mahdollisuuksia ja sitä kautta edellytyksiä saada Suomen kansalliset erityispiirteet huomioituksi EU:ssa ja Euroopan talouskomissiossa (ECE).

Kansainvälinen sääntely voi edetä joskus nopeastikin. Etukäteen muodostetuilla linjauksilla ja avoimella toimintakulttuurilla voidaan huolehtia siitä, että hallinnolle perustuslaissa asetetut velvoitteet sekä elinkeinoelämän ja kansalaisten toiminnalle asettamat odotukset tulevat mahdollisimman hyvin täytetyksi. ●

Ajoneuvot liikenteen keskiössä

Ajoneuvot mahdollistavat nykyisen tavan liikkua ja kuljettaa. Ajan myötä ajoneuvot ja niihin liittyvät toimialat ovat muodostuneet kokonaisuudeksi, jossa ajoneuvoilla on erilainen rooli riippuen tarkastelunäkökulmasta. Yhteistä näille eri tarkastelunäkökulmille on, että niissä kaikissa ajoneuvo on lisäarvon tuottamisen väline, jopa itsessään. Erityisesti autoihin kautta aikojen liitetty symboliarvostus lienee edelleen merkittävä tekijä auton välittämisen ja omistamisen.

Muun muassa ajoneuvojen maahantuojille, myyjille, korjaajille, vakuuttajille, katsastajille ja kuljettajakouluttajille sekä ajoneuvojen ja niiden komponenttien valmistajille ajoneuvo muodostaa elinkeinon. Tällöin sääntely on kilpailu- ja sisämarkkina-asialähtöistä. Valtiontalouden kannalta ajoneuvo ja sen energiankäyttö ovat merkittäviä verotuksen kohteita ja veronkannon välineitä. Energian käyttö liittyy läheisesti hiilidioksidipäästöjen kautta myös ilmastonmuutokseen ja paikallispäästöihin sekä meluun, joten ajoneuvot ovat merkittäviä ympäristövaikuttajia. ●

Kaavio 1.
Ajoneuvon rooli eri näkökulmista

Säätely-ympäristö on kansainvälinen

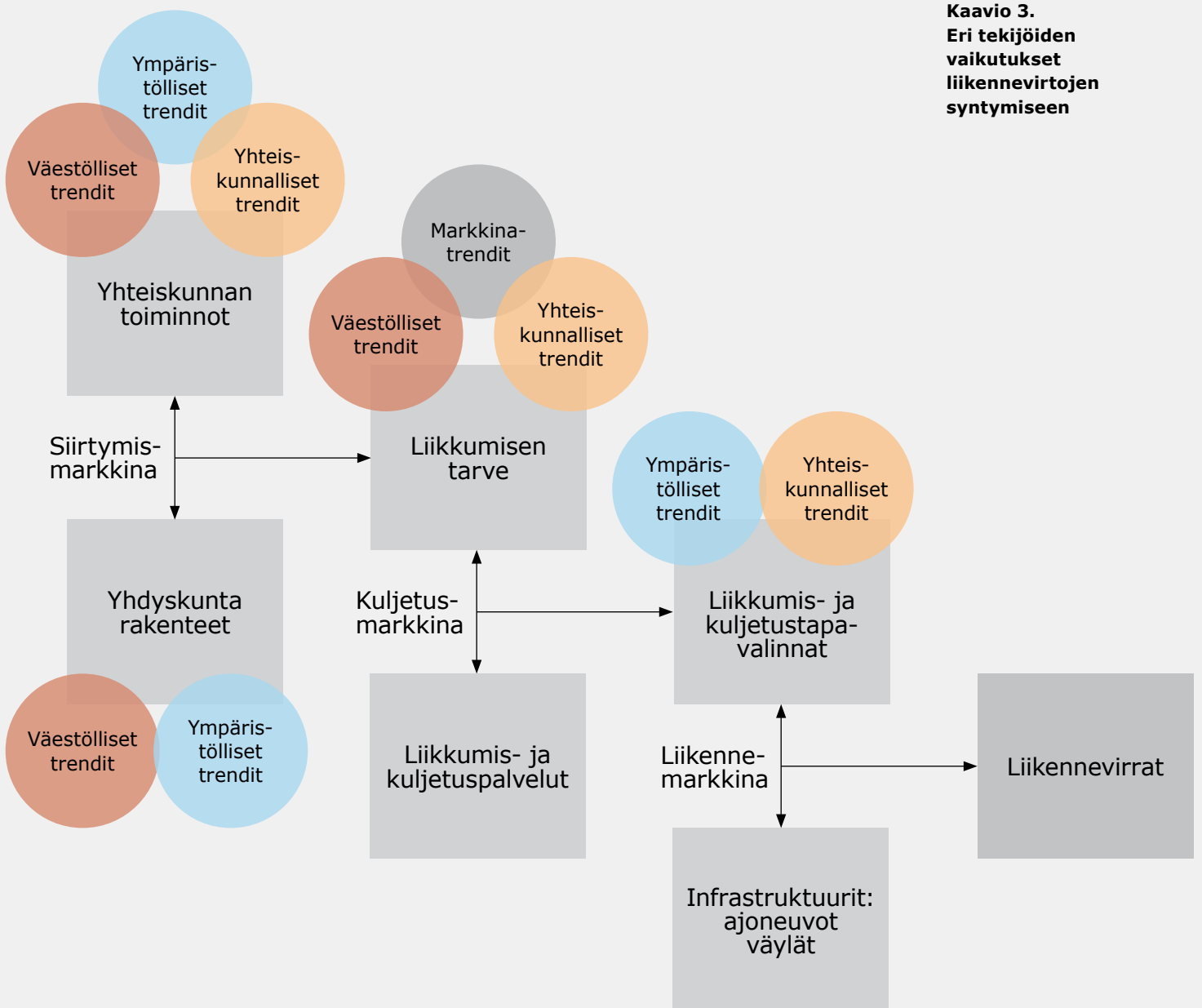
Suurin osa Suomen kannalta tärkeistä ja merkittävistä päätöksistä tehdään EU:ssa ja YK:n Euroopan talouskomissiossa (UNECE), joten kansallista liikkumavaraa itse säädösten toimeenpanossa on vähän. EU pyrkii tehostamaan säädösvalmistelua ja tulevaisuudessa painopiste sääntelyn valmistelussa on aiempaa enemmän UNECE:ssä Genevessä. Teknisiä säädöksiä eli poliittiselta merkitykseltään vähäisiä asioita valmistellaan tulevaisuudessa EU:ssa aiempaa enemmän suoraan asiantuntijatasolla. Ajoneuvojen verotuksessa liikkumavaraa on hiukan enemmän, mutta vapaaehtoiset harmonisointiperiaatteet ohjaavat myös verotusta. ●

Kaavio 2.
Ajoneuvoalan eurooppalais-suomalainen säätely-ympäristö

Kansallisesti säätelykenttä jakaantuu pääpiirteissään seuraavasti:

- Liikenne- ja viestintäministeriö (LVM) vastaa ajoneuvojen rekisteröinnistä, katsastuksesta, teknisistä vaatimuksista ja käyttöä koskevista säännöksistä sekä hallinnosta.
- Ympäristöministeriö vastaa liikenteen polttoaineita ja yleisestä ympäristöstä koskevista sääntelyistä.
- Opetusministeriö vastaa erityisesti raskaan liikenteen ammattikuljettajakoulutuksesta sekä yleisesti alan ammatillisesta koulutuksesta.
- Sosiaali- ja terveysministeriö hallinnoi traktoreita ja työkoneita Suomessa sekä vastaa liikennevakuutus- ja sivistyskoskevista säätelyistä.
- Oikeusministeriö ja sisäasiainministeriö (poliisi ja pelastustoimi) liittyvät ajoneuvoihin liikenteen valvonnan, rangaistusmääräysten, onnettomuuksien hoidon ja muun turvallisuustyön kautta.
- Alaan liittyvät myös työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) ajoneuvojen kilpailuoikeudelliset kysymykset ja huoltovarmuusvastuut sekä puolustusministeriön maanpuolustukselliset näkökohdat.
- Verotuksen säätelyä vastaa valtiovarainministeriö (VM).

Liikkuminen muuttuu maailman mukana

Väestönkasvu on yksi maailmanlaajuisesti merkittävimmistä megatrendeistä. Samalla ikääntyminen kiihtyy. Vuonna 2050 yli 60-vuotiaita ihmisiä ennustetaan olevan yli kaksi miljardia.

Muuttoliike ja liikkuvuus lisääntyvät niin globaalisti kuin paikallisesti ihmisten liikkeessä yhä kauemmas ja yhä nopeammin. Tällä on vaikutusta ihmisten elämäntyyliin ja liikkumiseen liittyvien tuotteiden ja palveluiden kysyntään. Kaupungistuminen on ollut nopeaa viime vuosikymmeninä. Kaupungistuminen tarkoittaa ammattirakenteen muuttamista, tulotason kasvua sekä uudenlaista sosiaalista kulttuuria. Nämä kaikki heijastuvat myös liikkumiseen.

Ilmastonmuutos on kiistatta haastavin globaali ongelma 2000-luvulla. Ilmastonmuutos tuo mukanaan EU:n ajoneuvoja ja polttoaineita koskevat tiukentuvat säädökset, tarpeen lisääntyvälle joukkoliikenteen käytölle ja lisäpainoa liikenteen energiatehokkuuden lisäämiselle. Muista ympäristöongelmista paikalliset ympäristöongelmat erityisesti ilmanlaatu ja meluhaitat sekä luonnonvarojen erityisesti fossiilisten polttoaineiden saatavuuden heikentyminen edellyttävät laaja-alaista ennakoitua.

Myös markkinat muuttuvat. Globalisaatio, verkostoituminen ja tiedon jakamisen luoma läpinäkyvyys muokkaavat kilpailun kiristymisen kautta ajoneuvoteollisuutta ja välillisesti myös kuljetusmarkkinoita. Painopiste läntisissä teollisuusmaissa siirtyy uusiin teknologioihin ja palvelusektorille. Eettinen kulutus ja kertakäyttökulttuuri hakevat tasapainoa.

Tulevaisuudessa meillä on enemmän valinnanmahdollisuuksia kuin aikaisemmin, mutta vähemmän aikaa toteuttaa niitä. Perherakenteet, naisten asema, turvallisuuden korostuneisuus ja nuorten lisääntyvä itsenäisyys muuttavat liikkumista sekä siihen tarvittavia ajoneuvoja.

Suomen perinteiset erityistekijät muuntavat tulevaisuudessa hitaasti muotoaan. Kylmä ilmanala vaikuttaa muun muassa turvallisuuteen ja teknologian vaatimukseen sekä varmatoimisuuden että erityisesti kylmäpäästöjen osalta. Ilmaston lämpeneminen kuitenkin muuttaa olosuhteitamme lisäämällä ääri-ilmiöitä ja heikentämällä ennustettavuutta. Ulkomainen kalusto tiestöllä lisääntyy samalla kun Suomen rooli Venäjän kuljetuksissa on murroksessa. Kaupungistuminen ja maankäytön pirstaloituminen muokkaavat arkielikkumista. Terve vanheneva ikäluokka liikkuu aiempia sukupolvia enemmän ja yhä useammilla on useita asuntoja. Vapaa-ajan lisääntymiseen liittyy myös kesämökkikulttuurin vankka suosio sekä kaksipyöräisten ja muiden vapaa-ajan ajoneuvojen yleistymisen. Yhä enemmän vapaa-ajan asunnot ja -ajoneuvot muokkaavat myös tapaa tehdä töitä ja työmatkoja.

Ajoneuvojen tekniikka ja valmistus murroksessa

Lisääntyviin ympäristö- ja turvallisuusvaateisiin tarvitaan uutta teknologiaa. Autossa olijoiden turvallisuuteen tähtäävä ”passiivinen turvallisuus”-käsite on saanut rinnalleen ajoneuvon toiminnallista ”aktiivista turvallisuutta” myös muille, erityisesti heikommille, tienkäyttäjille kohdistettu-

na. Erilaisten antureiden ja anturijärjestelmien merkitys ajoneuvon turvallisuuskäyttäytymisessä ja polttoaineen kulutuksessa korostuu. Ympäristöä havainnoidaan erillisillä tutka-, kamera- ja lasertekniikoilla. Kuljettajan toimintaa ja fyysisiä tekijöitä kuten alkoholia ja yleistä vireyttä mitataan. Seuraavat askeleet älykkään auton kehityksessä liittyvät ns. kooperatiiviseen ajamiseen, jossa auto kommunikoi muiden autojen kanssa sekä ottaa vastaan tietoa taustajärjestelmistä liikenteen eri osapuolilta, esimerkiksi tienpitäjältä. Samalla, kun teknologia kehittyy nopeasti ajoneuvojen hallintajärjestelmissä ja liikenteen ohjauksessa, tietotekniikan mukanaan tuomat ongelmat kuitenkin lisääntyvät ajoneuvoissa. Tämä vaikeuttaa muun muassa riippumatonta huoltoa ja korjausta. Yhä suurempi osa katsastuksessa tarkistettavista asioista edellyttää tietojärjestelmiä ja erikoisosaamista, mikä edellyttää katsastusten säännöllistä uudelleenarviointia.

Polttomoottori säilyy vielä ajoneuvojen pääasiallisena voimanlähteenä, mutta saa rinnalleen uusia käyttövoimia. Sähköverkosta ladattavat hybridautot ja täyssähköautot kehittyvät akkutekniikan kehittymisen myötä markkinakelpoisiksi. Kestävästi tuotetut biopohjaiset polttoaineet parantavat hiilitasetta ja lisäävät omavaraisuutta polttoaineissa. Ajoneuvojen tulee soveltua tulevaisuudessa erilaisille polttoaineille. Pitkällä tähtäyksellä ajoneuvojen voimaimitteet saattavat hajautua: dieselmoottorien käyttö jatkuu raskaassa liikenteessä, kun taas henkilöautoliikenteeseen syntyy erilaisia tekniikoita. Suomen hajautunut infrastruktuuri edellyttää jossain vaiheessa jonkinasteista priorisointia eri tekniikoiden osalta. Tekniikkaneutraalisuus verotuksessa ja yhteiskunnan sääntelyssä luo pohjaa tekniikoiden valikoitumiselle markkinavetoisesti.

Suomen kannalta vallitseva teknologinen ja taloudellinen murros luo mahdollisuuden uudelleenjärjestelyjen kautta laajentaa markkinoita ajoneuvotekniselle ja elektroniselle osaamisellemme. Myös kehitysintensiiviselle polttoaineteollisuudellemme tulevaisuus antaa hyvät toimintaedellytykset.

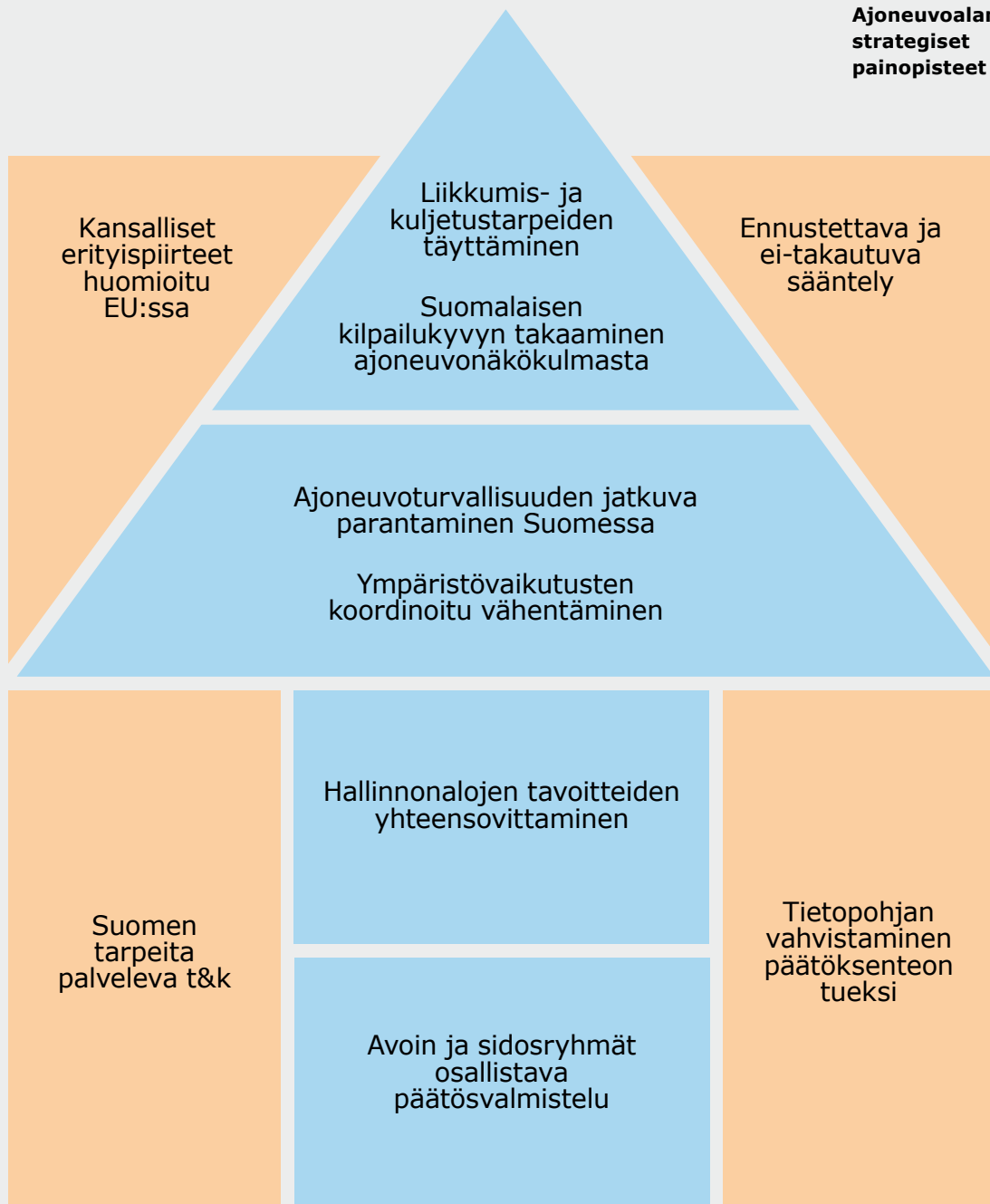
Yhteiskunnan tulee osaltaan seurata tätä kehitystä ja vaikuttaa siihen aktiivisesti.

Oikeat toimet löytyvät jatkuvassa vuorovaikutuksessa

Maailman muuttuessa myös kehityksen nopeus ja suunta muuttuvat jatkuvasti. Kestävää kansallista kilpailukykyä voi rakentaa ainoastaan avoimuuden ja suoran sidosryhmäyhteistyön varaan. Strateginen pohja antaa raamit toiminnalle, mutta toimenpiteiden valinta ja asettaminen tärkeysjärjestykseen edellyttää vaikutusten jatkuvaa uudelleenarviointia. Haasteena on sovittaa tämä jatkuva uudelleenarviointi osaksi pitkäjänteistä ja ennustettavaa yritysten ja kuluttajien valinnat ja investoinnit turvaavaa toimintakenttää. Konkreettisten toimenpiteiden päivitys tulee myös aina suhteuttaa käytettäviin resursseihin. ●

Strategiset painopisteet 2009–2015

Kaavio 4.
Ajoneuvoalan
strategiset
painopisteet

Ajoneuvosääntelyn ja siihen liittyvän hallinnonalan keskeisin tehtävä on turvata yksittäisen liikkujan ja kuljetusten suorittajan sekä suomalaisen elinkeinoelämän mahdollisuudet täyttää liikumis- ja kuljetustarpeensa mahdollisimman kilpailukykyisesti, vähin ympäristövaikutuksin ja ajoneuvoturvallisuutta jatkuvasti parantaen.

Tavoitteen keskeinen turvaamiskeino on pitkäjänteinen ja ennakoiva kansainvälisen tason ja kansallisten säädösten valmistelu sekä säädösten saattaminen eri tasoilla osaksi käytäntöä ja valvontaa, joka toteutuu parhaiten kun:

- Käytännön toiminnassa huolehditaan eri sidosryhmien tarpeiden ja näkemysten keräämisestä mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.
- Suomen kannanotot ja näkemykset kansainvälisessä säädösvalmistelussa valmistellaan avoimesti ja ennakkoiden.
- Hallinnonalojen välistä työnjakoa selkeytetään ja toimivat käytännöt virallistetaan.
- Keskeisissä tavoitekokonaisuuksissa kansainvälisen vaikuttamisen koordinointi ja vastuut eri hallinnonalojen ja sidosryhmätahojen kanssa huomioidaan osana toimintaa.

Tavoitteiden saavuttamiseksi tulee myös huolehtia, että:

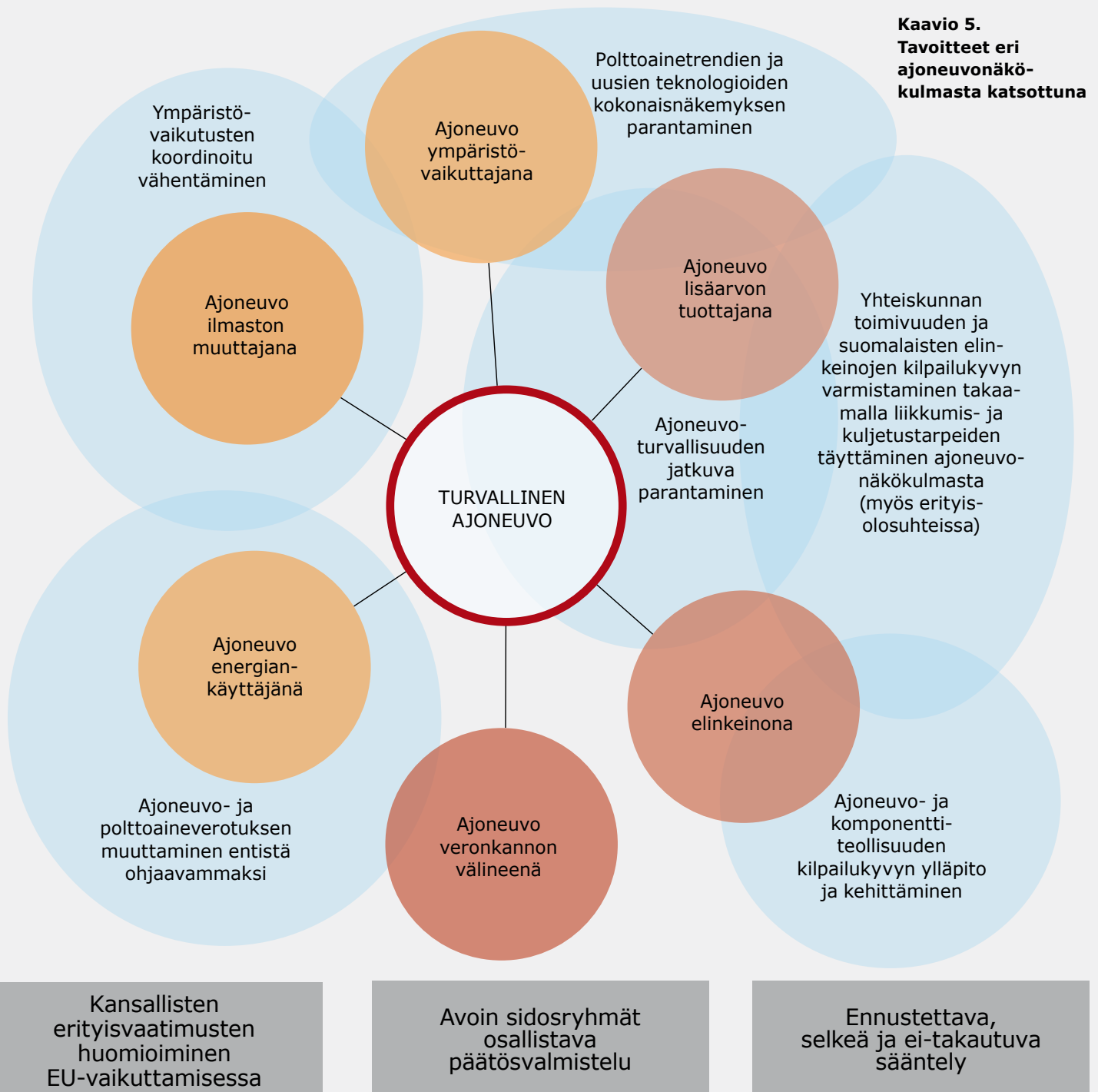
- Tiedon hankkimiseen ja saatavuuteen valmistelun eri vaiheissa luodaan menettelyt, jotta tieto on käytettävissä eri vaihtoehtojen vertailemiseksi jo valmisteluvaiheessa.
- Huolehditaan tutkimustiedon toimittamisesta EU:lle valmisteluvaiheessa osana Suomen erityispiirteiden huomioimista.
- Polttoainekehityksen kokonaisnäkemysten selkiyttämiseksi ja tulevien strategisten valintojen pohjaksi tarvitaan tietoa, koska pitkällä tähtäimellä Suomella ei ole varaa sitoutua moniin jakeluinfrastruktureihin ja pitää yllä kaikkia teknologioita mahdollisuuksia, joten on todennäköisesti tehtävä valintoja.

Strategiaan sitoutuminen ja työnjakokysymykset edellyttävät aktiivista roolia strategian toteuttamisessa siten, että:

- Valmistelun tulee olla ennustettavaa ja eitäkautuvaa ja sen tulee perustua laajapohjaiselle sidosryhmäyhteistyölle.
- Liikenne- ja viestintäministeriön ja Liikenteen turvallisuusviraston tulee osallistua aktiivisesti, mahdollisesti jopa alullepanevana voimana, useiden ministeriöiden yhteisiin hankkeisiin, joita ovat erityisesti:
 - Tiedon kokoaminen polttoainetrendeistä ja uusista teknologioista, joissa on huomioitava liittymäpinnat työ- ja elinkeinoministeriön energia-asioihin sekä valtiovarainministeriön ajoneuvo- ja polttoaineverotusasioihin.
 - Kilpailukykyasioissa ajoneuvojen mitta- ja massasäädöksiin vaikuttaminen Suomelle edullisella tavalla EU:ssa.
 - Ympäristövaikutusten vähentäminen, joka painottuu ilmastonmuutoksen hillintään hallituksen linjausten ja liikenne- ja viestintäministeriön *Ilmastopoliittisen ohjelman (ILPO)* mukaisesti yhteistyössä muun muassa työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.
 - Verotuksen uudistaminen CO₂-vaikutuksiin perustuen ja siihen liittyvän yhteistyön tiivistäminen liikenne- ja viestintäministeriön ja valtiovarainministeriön välillä.

Muissa ympäristöasioissa pääpaino on melun torjunnassa ja maastoliikenteen selkeyttämisessä. Turvallisuusasioissa Suomen kannalta olisi tärkeää autokannan nuorentaminen sekä suomalaisten erityisolosuhteiden jatkuva viestittäminen EU-tasolle ja autonvalmistajille. ●

Painopisteet purettuna konkreettisiksi tavoitteiksi ja toimenpiteiksi

Yhteiskunnan toimivuuden ja suomalaisten elinkeinojen kilpailukyvyen varmistaminen takaamalla liikkumis- ja kuljetustarpeiden täyttäminen ajoneuvonäkökulmasta (myös erityisolosuhteissa)

Suomalaisen ajoneuvo- ja komponenttiteollisuuden kilpailukyvyen ylläpito ja kehittäminen

TAVOITE

Luodaan ajoneuvon elinkaaren ajaksi ennakoitavissa olevat puitteet ajoneuvon hankintaa suunnittelevalle kuluttajalle ja elinkeinolle pitkäkestoisen investoinnin pohjaksi.

TAVOITE

Suomalainen elinkeino on säilyttänyt markkinaosuutensa ja kilpailukykyä keskeisillä toimialoilla. Kilpailu katsastustoimialalla toimii ja on vaikuttanut kustannuksia alentavasti turvallisuuden heikkenemättä.

KESKEISET TOIMENPITEET 2009–2015

- Liikkumista tai kuljetuksia edellyttävien elinkeinojen kilpailukykyä edistetään ajoneuvokaluston investointitarpeet huomioivalla pitkäjänteisellä säädösvalmistelulla ja kustannustehokkailla ratkaisuilla.
- Sidosryhmäyhteistyötä ja tutkimustiedon hyödyntämistä liikenne- ja logistiikka-asioissa tehostetaan.
- Säädösten kustannusvaikutusten arviointia tehostetaan huomioiden myös kumulatiiviset vaikutukset ja vaikutukset erikokoisiin toimijoihin.
- Laaditaan kansallinen strategia mitta- ja massakysymyksissä ja vaikutetaan sen pohjalta EU-tasolla.
- Selvitetään ajoneuvopuolen liityntäpinnat logistiikkajärjestelmien tehostamiseksi.
- Huomioidaan säädöksissä uudet ajoneuvojen omistamistavat esimerkiksi monen omistajan tai käyttäjän näkökulma.
- Huolehditaan polttoaineiden, varaosien sekä huolto-, korjaamo- ja katsastuspalveluiden yhteensopivuudesta ja saatavuudesta erilaisissa teknologisissa ratkaisuissa kuluttaja- ja huoltovarmuusnäkökulmasta.
- Edistetään suomalaisen ajoneuvoalan teollisuuden toimintaedellytyksiä sekä maailmalaajuisilla että kotimaisilla markkinoilla turvaamalla hyväksyntämenettelyjen käytännön toimivuus ja testauspalvelut.
- Pk-yritysten toimintaedellytyksiä parannetaan huomioiden erityispiirteet säädöksissä ja kansainvälisellä tasolla sekä turvaamalla tuotekehityksen tiedonsaanti.
- Jälkimarkkinoille turvataan tasapuoliset kilpailuolosuhteet ja vaikutetaan muun muassa EU:n kilpailuoikeudelliseen kehykseen siten, että turvataan riippumattoman huolto- ja korjaamotoiminnan tiedonsaanti valmistajilta kustannustehokkaalla tavalla.
- Kehitetään ajoneuvo- ja tarvikekaupan valvontaa ja selkiytetään eri valvojien vastuita tasapuolisten kilpailuolosuhteiden turvaamiseksi.
- Katsastusta kehitetään ja ryhdytään tarvittaviin toimiin kilpailun ja markkinoiden toimivuuden lisäämiseksi, katsastuksen laadusta ja alueellisesta saatavuudesta kuitenkin tinkimättä.
- Alan koulutuksessa huomioidaan uudet teknologiat ja ajoneuvoelinkeinon vaatimukset ja uudet tarpeet toimimalla yhteistyössä muun muassa opetusministeriön (OPM) kanssa.

Ajoneuvoturvallisuuden jatkuva parantaminen

Ympäristövaikutusten koordinoitu vähentäminen

TAVOITE

Henkilöautokanta uudistuu ilmastotavoitteiden mukaisesti noin seitsemän prosentin vuosivauhtia. Suomen liikenneturvallisuuteen vaikuttavat keskeiset tekijät on huomioitu kansainvälisissä säädöksissä. Raskaan kaluston kunnon käytönaikaista valvontaa on tehostettu. Uusien käyttövoimien ja polttoaineiden käyttöönotto liikenteessä ei ole heikentänyt turvallisuustasoa.

KESKEISET TOIMENPITEET 2009–2015

- Osallistutaan EU:n henkilöautojen CO₂-päästöjen vähennystä koskevien toimeenpanoa ja käytännön toteutusta koskevien säädösten valmisteluun ja huolehditaan seurannasta ja raportoinnista.
- Osallistutaan aktiivisesti polttoaineiden verotuksen muuttamista koskevaan keskusteluun ja vakiinnutetaan energiatehokkuusmerkintä autokaupassa myös käytettyjen autojen osalta.
- Autojen ja muiden ajoneuvojen meluvaikutuksien vähennystoimia jatketaan tavoitteena poistaa meluisimmat ajoneuvot liikenteestä.
- Selkiytetään maastoajoneuvojen käyttöä ja turvallisuusvaatimuksia koskevaa sääntelyä ja sekä osana tätä otetaan käyttöön maastoajoneuvojen rekisteröinti tai muu tunnistepakko.

TAVOITE

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan ilmastopoliittisen ohjelman toimet hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi ajoneuvosektorin osalta on toteutettu ja uusien autojen keskimääräinen CO₂-päästö on 130 g/km vuonna 2015.

- Kehitetään kansainvälisten säädösten kansallista valmisteluprosessia omien turvallisuuteen vaikuttavien erityispiirteiden tunnistamiseksi ja huomioimiseksi kansainvälisissä säädöksissä.
- Ajoneuvojen uusiutumisenopeutta pyritään edistämään yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- Edistetään yhteistyössä vastuutahojen kanssa erilaisten teknologisten turvallisuusratkaisujen saamista osaksi autojen tyyppihyväksyntää.
- Tehostetaan ajoneuvo- ja tarvikekaupan markkinavalvontaa.
- Arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti katsastustoimintaa huomioimaan muuttuva toimintaympäristö ja uusi tekniikka.

Polttoainetrendien ja uusien teknologioiden kokonaisnäkömyksen parantaminen

Kansallisten erityispiirteiden huomioiminen kansainvälisessä vaikuttamisessa

TAVOITE

Uusien käyttövoimien ja polttoaineiden asema liikennekäytössä vakiintuu tekniikkaneutraaliteetin periaatteiden mukaisesti objektiivisen tiedon pohjalta. Maakohtaisten päästöjen vähentäminen ja kotimaisen tuotannon näkökulmat on huomioitu päätöksenteossa. Uusien teknologioiden syntyä ja käyttöönottoa sekä kokeiluhankkeita on edesautettu poistamalla säädöksellisiä tai hallinnollisia esteitä.

- Kootaan tietoa vaihtoehtoisten käyttövoimatekniikoista ja polttoaineista sekä osallistutaan näitä koskevaan tutkimustoimintaan. (Vaihtoehtoihin polttoaineisiin tulisi lukea biopolttoaineiden lisäksi myös kaasu ja sähkö sekä erilaiset tulevaisuuden mahdollisuudet.)
- Selvitetään ja tuodaan esille omalla vastuualueella eri polttoaineiden käytön vaikutuksista muun muassa päästöihin, energiatehokkuuteen, verotukseen, huoltovarmuuteen, kilpailukykyyn, koulutustarpeisiin ja jakeluinfraktuurien rakentumiseen.
- Osallistutaan yhteistyöhön hallinnonalojen yhteisten tavoitteiden ja ratkaisujen valmisteluun erityisesti infrastruktuurin ja verotuksen osalta.

TAVOITE

Kansainvälisissä säädöksissä on huomioitu Suomen erityispiirteet yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta.

- Luodaan menettelytavat tärkeiden kansallisten tavoitteiden tunnistamiseksi mahdollisimman varhain, jotta vaikuttaminen saadaan kohdistettua riittävässä laajuudessa ja oikea-aikaisesti.
- Kansainvälisen säädöksen valmistelun alkaessa, käynnistetään säädöksen kansallinen toimeenpano ja arvioidaan vaikutukset Suomelle mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.
- Painopisteiden mukaan osallistutaan aktiivisesti kansainväliseen vaikuttamiseen ja päätöksentekoon.

Avoin ja sidosryhmät osallistava päätösvalmistelu

Ennustettava, selkeä ja ei-takautuva sääntely

TAVOITE

Avoimen vuorovaikutuksen ja sidosryhmien tiedonsaannin turvaava sekä päätösvalmistelua tukeva valmisteluprosessi on käytössä kaikissa kansainvälisissä asioissa ja kansallisissa säädöksissä. Julkisen tiedon saantia on edistetty erilaisilla tiedonvälitysratkaisuilla.

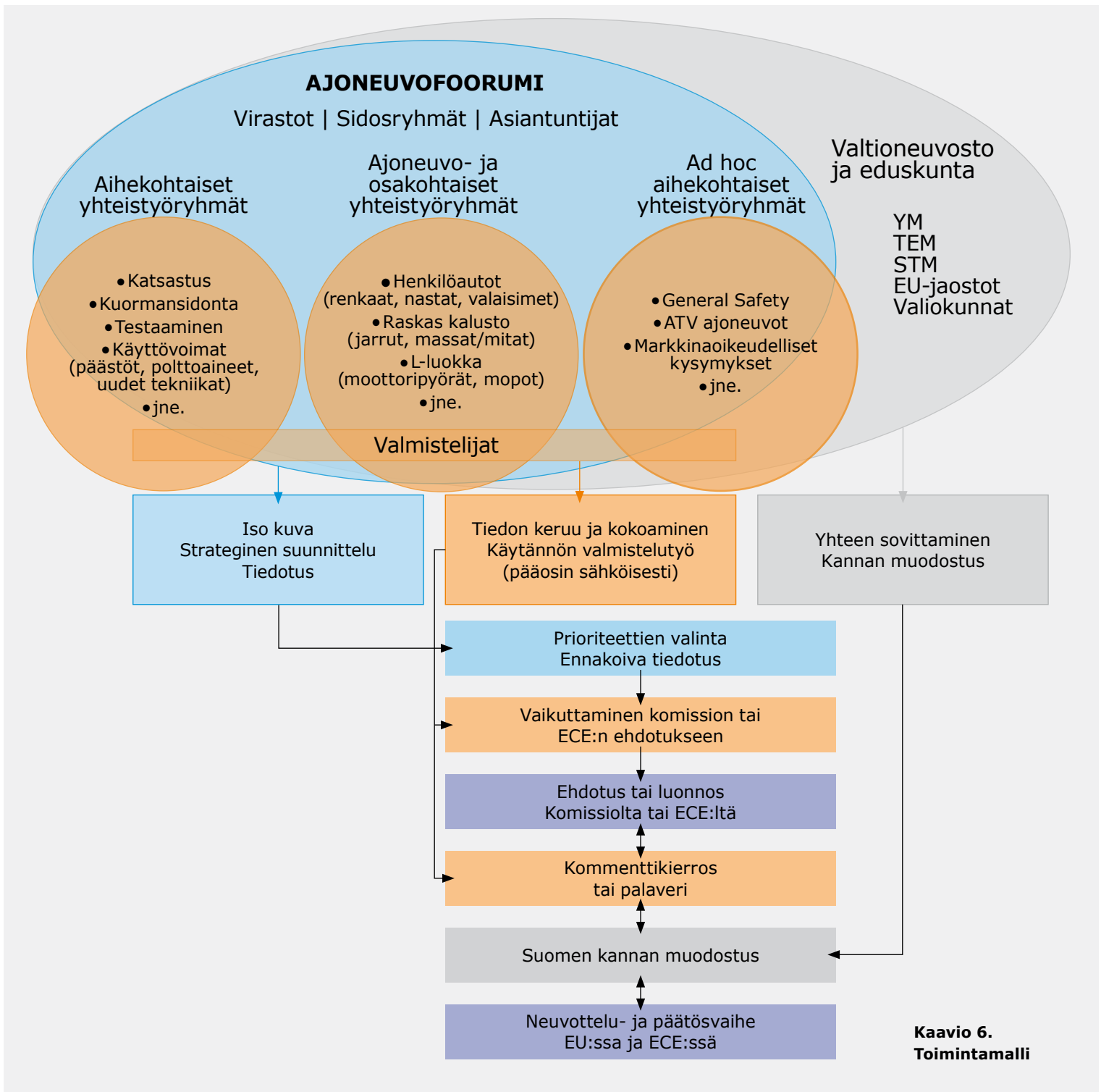
TAVOITE

Ajoneuvoalan sääntely koetaan aiempaa ennustettavampana, pitkäjänteisempänä ja selkeämpänä. Kansainvälisen päätöksenteon, kansallisen säädösvalmistelun ja käytännön toimeenpanon ja soveltamisen välillä ei ole tiedonkulkukatkoksia.

KESKEISET TOIMENPITEET 2009–2015

- Päivitetään jatkuvasti sidosryhmien tuntemusta ja verkostoitumista uutta toimintaympäristöä vastaavaksi. Pidetään yllä sidosryhmätietokantaa eri aihekokonaisuuksista kiinnostuneista.
- Kansallisten kantojen ja itse päätösvaiheen valmistelu tehdään avoimesti, ennakoivasti ja vuorovaikutteisesti näitä koskevien ohjeiden ja prosessien mukaisesti.
- Jokaiselle kiinnostuneelle varataan mahdollisuus kuulluksi tulemiseen. Hyödynnetään verkkosivuja tiedotuksessa ja huomioidaan valmisteluasiakirjoissa jo valmiiksi salassapitosäännökset, jotta asiakirjojen jakelua ei tarvitse tarpeettomasti rajoittaa.
- Sidoryhmien kantojen ottaminen huomioon päätöksissä viestitään myös takaisinpäin kaikissa päätös- ja säädösvalmistelun vaiheissa, mikä lisää myös päätösten läpinäkyvyyttä.
- Konkreettisia yhteistyön muotoja hallinnonalojen välillä lisätään, vastuurajoja tarkistetaan ja tiedonvaihtoa tehostetaan.
- Ajoneuvostrategiaa päivitetään tavoitteiden osalta viiden vuoden välein.
- Kytetään strategia osaksi liikenne- ja viestintäministeriön toiminnan vuosisuunnittelua ja TTS-suunnittelua.
- Toteutetaan sääntely mahdollisimman pitkäjänteisesti ja ennakoitavasti valmisteluvaiheesta voimassaoloon asti, ennustettavan kehityksen ja suotuisan toimintaympäristön takaamiseksi. Taannehtivaa sääntelyä vältetään.
- Yksinkertaistetaan säädösrakennetta vastaamaan paremmin EU-sääntelyn uusiutuvaa viitekehystä ja *Better Regulation* -hankkeen tavoitteita.

Toimintamallin kytkeminen vaikuttamiseen

Kaavio 6.
Toimintamalli

Strategiska tyngdpunkter för fordonssektorn 2009–2015

Den viktigaste uppgiften i fråga om fordonslagstiftningen och det förvaltningsområde som anknuter därtill är att trygga möjligheterna så att den enskilde föraren och fraktaren samt det finska näringslivet kan uppfylla sina behov av samfärdsl och transporter så konkurrenskraftigt som möjligt, med minsta möjliga miljökonsekvenser och med successivt förbättrad fordonssäkerhet.

Det viktigaste sättet att trygga målet är genom långsiktig och förutseende beredning av författningar nationellt och på internationell nivå. I det ingår även att införliva författningarna med praktiskt handlande och övervakning på olika nivåer, vilket genomförs bäst när

- De olika intressegruppernas behov och åsikter samlas in i praktiken i ett så tidigt skede som möjligt.
- Finlands ställningstaganden och åsikter vid beredningen av internationella författningar utarbetas öppet och med framförhållning.
- Arbetsfördelningen mellan förvaltningsområdena klargörs och rådande praxis görs officiell.
- Koordineringen och ansvaret för internationell påverkan beaktas tillsammans med olika förvaltningsområden och intressegrupper som en del av verksamheten i fråga om de centrala målhelheterna.

I syfte att nå målen är det också viktigt att se till att

- Det vid de olika skedena av beredningen skapas sådana förfaranden för samlandet av information och tillgången till den att informationen finns till handa så att olika alternativ kan jämföras redan under beredningen.
- Forskningsinformation levereras till EU under beredningen som en del av beaktandet av Finlands särdrag.
- Det för att klargöra helhetssynen för utvecklingen av bränsle och som grund för kommande strategiska val behövs information, eftersom Finland inte långsiktigt har råd att förbinda sig för många distributionsinfrastrukturer eller upprätthålla alla tekniska möjligheter, varför det är nödvändigt att välja bland alternativen.

I syfte att förbinda sig för strategin och frågorna om arbetsfördelning krävs att det tas en aktiv roll för genomförande av strategin så att

- Beredningen blir förutsägbar och icke-retroaktiv och den ska vara grundad på ett brett upplagt samarbete med intressegrupperna.
- Trafiksäkerhetsverket ska delta aktivt, eventuellt som en initierande kraft, i flera ministeriers gemensamma projekt. Dessa projekt är främst:
 - Insamling av information om bränseltrender och nya tekniker, där kontaktpunkterna till ANM:s energifrågor och FM:s frågor om fordons- och bränslebeskattning ska beaktas.
 - Påverkan i frågor om konkurrensförmåga så att författningarna om fordons mått och massa inom EU bereds på ett för Finland fördelaktigt sätt.
 - Minskning av miljökonsekvenserna med tyngdpunkt på att dämpa klimatförändringen i enlighet med regeringens riktlinjer och KM:s klimatpolitiska program (ILPO) i samarbete t.ex. med ANM.
 - Reform av beskattningen med utgångspunkt i CO₂-påverkan och i anslutning till det, intensifiering av samarbetet mellan KM och FM.

I andra miljöfrågor är tyngdpunkten lagd på bullerbekämpning och klarläggning av terrängtrafiken. I säkerhetsfrågor är det för Finland viktigt att bildparken förnygras och att EU-nivån och biltillverkarna kontinuerligt informeras om de finska särförhållandena. ●

Liikenne- ja
viestintäministeriö

Liikenne- ja viestintäministeriö

PL 31

00023 Valtioneuvosto

Vaihde (09) 160 02

Faksi (09) 160 28596

www.lvm.fi